

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 120 Din, za inozemstvo 140 D

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ceneoglasov
1 stoip. pešit-vrsta
maloglasov po 1-50
in 2D. večji oglaš
nad 45 mm višine
po 1 in 4 Din, v
uredniškem delu
vredn. po 10 Din
Pri večjem g
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka
in dneva po prezniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopis se ne vračaja, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništvo
telefon št. 2050, upravnštvo št. 2328

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Cerkveni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.348
za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Napredek svetovnega gospodarstva

V Ženevi obstoji Mednarodna gospodarska posvetovalnica, kateri morajo vedno pošiljati vse v Zvezi narodov včlanjene države letna poročila o svojem gospodarstvu. Na podlagi teh poročil izda nato Mednarodna gospodarska posvetovalnica svoje letno poročilo, ki je verna slika stanja svetovnega gospodarstva. Njena letna poročila vzbujajo zato splošno pozornost, še posebno pa je vzbudilo pred kratkim izdano letošnje. Zakaj to poročilo ugotavlja, da je svetovno gospodarstvo preneslo že vse rane svetovne vojne in da je ob njeni desetletnici svetovno gospodarstvo v teh desetih letih doseglo celo višjo stopnjo ko pred vojno.

Tako se je vse prebivalstvo pomnožilo za devet odstotkov, v Evropi sami za 6, industrija živil je za 16, industrija surovin za 39 in svetovna trgovina za 25 odstotkov. Za vsakega posameznika se pridelala sedaj za 16 odstotkov več moke, mesa in slično. Od posameznih industrij sicer niso vse napredovale v isti meri, toda njih celotna produkcija se je povečala in tako n. pr. mlinške za 4, klavniške za 16 in predilniške za 22 odstotkov. Napredek svetovnega gospodarstva pa še jasneje kažejo druge številke. Tako se pridobiva sedaj sedemkrat več gumija, triinpolkrat več nafte, triinpolkrat več aluminija, eninpolkrat več bakra in svinca kakor pred vojno. Kemikalij se pridobiva danes sedemkrat več ko pred vojno, surove svile pa celo devetkrat več.

Ni pa napredovalo samo gospodarstvo Amerike in velikih kolonij, temveč tudi Evropa, ki je pri živilski industriji sicer nekoliko nazadovala (nazadovanje Rusije), zato pa v industriji napredovala. Tako se je izdelovanje preje v Evropi povečalo od 21,9 na 22,6 odstotkov svetovne produkcije, kemikalij od 55 na 60,5 ter rastlinskega olja od 26 na 29 odstotkov. Te številke dokazujejo, da Evropa rajši kupuje cenejša prekomorska živila, zato pa izvažata v te kraje v vedno večji meri svoje industrijske izdelke.

Svetovno gospodarstvo je torej v povojnih letih silno napredovalo in bogastvo človeštva se je zelo povečalo. Žalobno pa so le redki oni posamezniki, ki bi tudi v svojem življenju jasno občutili, da niso zaceljene samo rane svetovne vojne, temveč da je še korak dalje. Povečini pa je žal tako, da morajo ljudje vzklizniti, kaj mi pomaga ves napredek svetovnega in evropskega gospodarstva, če pa sam živim slabše. In vendar ne bi smelo biti tako, temveč bi pomožitev produkcije morala nujno povečati tudi splošno blagostanje.

Če se to vseeno ni zgodilo, potem je jasno, da se je nekje izvršila napaka, ali da se je celo naredilo več napak. Največje važnosti je zato, da se vse te napake ugotove, da ljudje ne bodo opeharjeni za svoj trud. In to so, če ne pridejo pri povečanju produkcije do večjega blagostanja. Kje so torej te napake? Prva napaka je pač v tem, da se denar vedno bolj kopiči le v enih rokah. Število ameriških milijard je verjetno naraslo in moč velikega kapitala je vedno večja. Zato vidimo na eni strani neverjetno razkošje, ko se mečejo za razne dragulje tako ogromne vsote, da bi od njih mogle živeti vse leto cele delavske kolonije.

Da zemlja vedno več daje svojih zakladov, da ljudje vedno več izdelajo in pridelajo, za to je dobro preskrbljeno. Zelo slabo pa je poskrbljeno, da bi ljudje tudi vedno več imeli od svojega dela. Uprava dela je organizirana brezhibno, uprava razdelila dobička pa ne. V tem je ona velika napaka, da obenem s povečanjem svetovne produkcije tudi ne napreduje splošno blagostanje. Potrebno pa je, da napreduje tudi splošno blagostanje, ker le potem ima napredek svetovnega gospodarstva smisel.

Kjub tej napaki pa smemo biti zadovoljni, da je svetovno gospodarstvo že v desetih letih zacelilo rane vojne. Kajti s tem je ustvarjena možnost, da pride tudi vsak posameznik na svoj račun in da bo polagoma tudi evropski delavec dosegel oni življenjski standard, ki ga ameriški delavec že davno ima.

Za naš narod pa je odločilne važnosti še to, da bi napredoval tudi naš odstotek pri svetovni produkciji in da bo ostal tudi nam dobiček povečanja produkcije. Danes do te stopnje že dolgo nismo prišli in morda je baš v tem vzrok, da najbolj občutimo razliko med napredkom svetovnega gospodarstva in ne napredkom blagostanja.

Koncesije Angliji in malim državam

Delež iz brezpogojnih tranš bo povišan, vojni dolgovi pa znižani

Konferenca Marinkoviča s Titulescom in Venizelosom

Pariz, 13. avgusta. Iz Haaga se poroča, da skušajo delegacije najti sporazum, ki bi zadovoljil Anglijo. Sporazum bi na novo uredil prejemke Anglije, to, pa tako, da ne bi šel na škodo drugih sil. Oni del reparacij, ki odpade na Anglijo, ki se povečal na ta način, da bi velik del nemških dajatev, ki so predvidene za glavne sile, bil dodeljen Angliji in bi se s tem sporazumom tudi popravila krivica, ki je bila storjena Rumuniji, Jugoslaviji, Portugalski in Grški, katerim se po Youngovem načrtu dodeljujejo samo ostanki iz nemških dajatev. Tem manjšim državam, bi se obenem zmanjšali njihovi dolgovi pri velikih silah. V zvezi z ureditvijo tega vprašanja je imel jugoslovanski minister zunanjih del dr. Voja Marinković sestanek z rumunskim delegatom Titulescom.

Pariz, 13. avgusta. Listi ugotavljajo, da je v Haagu nastopilo izboljšanje položaja in da je popustila napetost zadnjih dni. Navajajo se že podrobnosti glede koncesij. Manjšim državam se bo dala primerna odškodnina in da se bodo zmanjšali njihovi vojni dolgovi. L'Oeuvre pravi, da so pogajanja med dr. Marinkovićem, Titulescom in Venizelosom na dobrem potu, in da so ti zastopniki Jugoslavije, Rumunije in Grčije sklenili, da v imenu svojih držav zahtevajo večje reparacijske prejemke iz takozvanih brezpogojnih tranš.

Pariz, 13. avg. (Tel. »Slov.«) Glavno za-

nimanje je vladalo za včerajšnje razgovore med Louchetjem in zastopniki malih upniških držav, pri katerih se po soglasnem mnenju pariških listov pripravlja kompromis, ki naj po poročilu uradne agenture Havas obstoji v tem, da naj se brez spremembe reparacijskih deležev pri glavnih državah prizna Angliji največji del še razpoložljivih ostankov nezavarovanih nemških plačil. Ker pa predvideva Youngov načrt, da se ti ostanki pridelijo malim državam, Rumuniji, Jugoslaviji, Grčiji in Portugalski, bi se dala tem državam kompenzacija v obliki primerne redukcije njihovih vojnih dolgov pri velesilah. V resnici pa male države ne dolgujejo velikim zavetnikom, posebno Franciji, samo vojnih dolgov, temveč tudi osvobodilne takse za ozemlja, ki so bila ločena od Nemčije in Avstrije, katere se pa nikdar niso izplačale reparacijski komisiji. Tudi Youngov načrt določa izrecno, da se morajo velesile tekom enega leta, ko stopi Youngov načrt v veljavo, končno veljavno izjaviti o zahtevi teh taks. Kakor pa poroča »Journal«, se ne bodo zmanjšali samo deleži malih držav, temveč tudi deleži Francije, Belgije in Italije, in Nemčija bo morala pri stvarnih dobavah doprinesiti nekatere žrtve. Kot protidajatev za ta kompromis pa bi se moral Snowden odreči formalnemu glasovanju o njegovem predlogu za revizijo, kar je po vestih pariških listov za zagotovljeno.

Potovanje g. Herriota po južni Srbiji

Belgrad, 13. avg. (Tel. »Slov.«) Bivši francoski ministrski predsednik Herriot se je tekom današnjega dneva na svojem potovanju po Srbiji in južni Srbiji posebno zanimal za razne kulturne ustanove, zlasti za stare pravoslavne samostane ter je obiskal Oplenac, posebno dolgo pa se je mudil v Studenici. Francoskega državnika spremlja na potovanju književnik Jovan Dučić, ki mu razkazuje te spomenike srbske kulture. Herriot se je dal o vseh zanimivosti teh spomenikov poučiti in

bo kakor se zdi, potovanje po Srbiji za nekaj dni podaljšal. Iz Studenice, kjer so ga posebno počastili, ko si je ogledoval samostan, je nadaljeval pot v slovite Dečane, ki si jih je tudi ogledal in napravil zapiske. V tukajšnjih belgrajskih krogih se trdi, da je Herriot nameraval prvotno obiskati tudi Bolgarijo in se potem vrniti v Atene, vendar je ta namen opustil, ter bo potoval naravnost v Atene, od tam pa v Pariz.

Za svobodno sejanje tobaka

Belgrad, 13. avg. (Tel. »Slov.«) Upravnik državnih monopolov se mudi te dni na inspekcijskem potovanju po južni Srbiji. To njegovo potovanje pa ni zgolj inspekcijskega značaja, temveč je v zvezi z reorganizacijo naše monopolne uprave. Gre v prvi vrsti za nov monopolni zakon, ki je v svojih bistvenih potezah že pripravljen. Kakor znano, pomeni pri nas monopolna uprava tudi v finančnem oziru veliko ter je prišla na to, da bi se finančni uspeh monopolne uprave dal s primerno reorganizacijo monopolne službe zvišati. Do sedaj je bil zlasti, kar se tiče sajenja tobaka, v veljavi tako zvani sistem kontingentiranja, to se pravi, da je monopolna uprava vnaprej določila število tobačnih rastlin, ki se smejo v enem letu posaditi. Monopolna

uprava je mišljenja, da bi se ta sistem lahko opustil ter bi se vpeljalo svobodno sajenje tobaka. Od pridelane količine tobaka bi vzela država gotov del zase, drugega pa bi prepustila svobodni konkurenci in prodaji. Na ta način bi se v prvi vrsti razbremenila uprava kot taka, na drugi strani pa bi se dal zvišati finančni učinek. Potovanje upravnika državnih monopolov je torej v zvezi z nameravano reorganizacijo monopolne uprave ter se bo, kakor čujemo, upravnik po vrnitvi iz južne Srbije podal tudi v druge kraje, ki so pripravi za sajenje tobaka. Na podlagi poročila upravnika bodo izdelali osnutek za imenovanje reorganizacije v svobodnejši obliki, ki ga bo monopolna uprava predložila vladi.

Jug. oficirji na Poljskem

Varšava, 13. avgusta. Poljska agencija Pat javlja, da so jugoslovanski oficirji prispeli v Torun, kjer jih je sprejel komandant tamonje armije general Poslanski. Jugoslovanski oficirji so prisostvovali vežbam artiljerijske šole. Nato so napravili izlet na Vislo. Sinoči pa so bili v gosteh pri generalu Poslanskem.

Vprašanje bolnic

Belgrad, 13. avg. (Tel. »Slov.«) Načelnik zdravstvenega oddelka v ministrstvu za socialno politiko dr. Štampar zelo intenzivno proučuje proračune posameznih bolnic ter bo ta teden v glavnem končan razpored, iz katerega bo razvidno, koliko so posamezne bolnice dejansko potrošile in kolike bodo postavke za bolnice v novem proračunu, ki bo sestavljen po dejanskih potrebah bolnic in v smislu enakopravnosti bolnic po vseh pokrajinah.

Niš dobi trg. akademijo

Belgrad, 13. avgusta. Pomočnik ministra trgovine in industrije dr. Rudolf Steinmetz je podpisal sklep o otvoritvi nove trgovske akademije v Nišu in o njenem delokrogu. V delokrog te akademije bodo spadale Niška in timoška oblast, za tem topliški, jablanaški in kerendževski srez, kosovski oblasti ter ražanski srez v kruševaški oblasti.

Min. Korošec odpotoval na Bled

Belgrad, 13. avgusta. »Avala« poroča: Minister za šume in rudnike dr. Korošec je popoldne ob 4.53 odpotoval z ekspresnim brzovlakom na Bled. Dr. Korošec ostane na Bledu do nedelje.

Program zadružnega kongresa v Ljubljani

Belgrad, 13. avgusta. Glavni zadružni savez kraljevine SHS, bo priredil 1. sept. svoj kongres v Ljubljani. Na kongresu bodo predavali: Inž. Ivan Venga o 10 letnem obstanku in delu glavnega zadružnega saveza. Dr. Joža Basaj o zadruhu in zadružnem zakonodavstvu, inž. Vasilje Gjorgjevič, o zadružništvu kot novem gospodarskem sistemu ter o ukrepih za njegovo pospeševanje, Nikola Jakac o sodobnih načelih zadružne organizacije in Martin Glavinac o življenjskih vprašanjih našega agrarnega zakonodavstva. Kongres bo odprt ob 9. dopoldne v dvorani delavske zbornice. Dne 2. septembra bodo prirejeni izleti in si bodo izletniki ogledali posamezne zadruge po Sloveniji. Sestava podrobnega programa je poverjena posebnemu odboru v Ljubljani. Izletnike bodo spremljali zadružni funkcionarji, da obrazložijo udeležencem kongresa in ostalim izletnikom delo in tipe slovenskega zadružništva.

Pred kongresom UJU

Belgrad, 13. avg. (Tel. »Slov.«) Prosvetno ministrstvo je za kongres UJU, ki se vrši v Zagrebu od 16. do 18. t. m. odobrilo dopust do 20. avgusta. Ta dopust se tiče učiteljev, ki so zaposleni v prosvetnem ministrstvu, v prosvetnih oddelkih pri velikih županstvih in pri šolskih nadzorništvih.

Glede zagrebškega kongresa se je razvila zlasti v belgrajskem tisku zadnje dni obširna debata. Kakor smo doznali, je bistvo te debate, oziroma vzrok polemike, ker stoji en del učiteljstva na stališču, naj bodočjo upravo centrale izvolijo posamezni odseki, ki naj delegirajo odsekem odgovarjajoče število delegatov v centralni odbor, dočim je drugi del učiteljstva mnenja, da naj se uprava voli na dosednji način. Onim, ki zastopajo stališče, naj se vrši volitev osrednjega odbora po odsekih, očita nasprotna stran, da bi se na ta način ustvarila možnost, da se razvije partikularizem ter bi učiteljska stanovska organizacija na ta način trpela na enotnosti, ki je vladala v organizaciji do sedaj.

Zagreb, 13. avg. (Tel. »Slov.«) Za kongres jugoslovanskih učiteljev, ki se bo vršil od 15. do 19. t. m. v Zagrebu, je že vse pripravljeno. Udeležbo je prijavilo 2000 učiteljev iz vseh krajev države. Zagrebški tovariši so osnovali poseben odbor, ki se briga za nastanitev učiteljev, ki bodo večino bivali v privatnih stanovanjih. Jutri bodo začeli prihajati člani iz Hrvatske in Slavonije, ker bodo imeli glavno skupščino poverjeništvu. Ostali udeleženci pa pridejo 15. t. m.

Ob priliki kongresa se bo priredila velika pedagoška razstava, na kateri bodo imeli udeleženci priliko, videti razvoj osnovnega šolstva v naši državi in ročna dela otrok, nadalje pedagoško časopisje, mladinsko slovoštvo itd. Po kongresu bodo učitelji priredili izlete na Plitvička jezera, v hrvaško Primorje ter na Rab in Krk.

Zasula proga

Zagreb, 13. avg. (Tel. »Slov.«) Zagrebško železniško ravnanstvo je dobilo iz Srpskih Moravic brzojavko, da je vsled preloma oblaka pri postaji Srpske Moravice in v okolici proga v dolžini 50 m pokrita z naplavinami gramoza in kamenja ter je promet nemogoč. Tudi postajo Srpske Moravice je zalil dež in nanesele na tle toliko peska, da je promet vsled zasutih kretne nemogoč. Močan dež je padel celo popoldne. Promet je bil ves ustavljen in se bo obnovil, ko se bo posrečilo očistiti železniško progo. Razen tega je železniška proga zasuta z meter debelo plastjo peska na treh mestih med strazičnicama št. 54 in 55. Osební promet se vrši s prestopanjem.

Dr. Finžgar Alojz in Šmid Alojz sta imenovana za pravna praktika in v področju višjega deželne sodišča v 9. skupini I. kategorije.

Rektor Zavoda sv. Hieronima dr. Madjerac je danes odpotoval v Zagreb, od koder se bo v kratkem podal na oddih v Slovenijo.

Anglikanski duhovnik L. Peterson, profesor in doktor bogoslovja je prišel v Belgrad. Zanimajo ga ustroj in stanje vzhodnih cerkva. Večnoma se je mudil v srbskih pravoslavniških krogih.

Iz ljubljanske komunalne politike

Zadnje dve leti so prepregli podjetni zasebniki že vso ljubljansko okolico in tudi pomemben del province s številnimi avtomobilnimi linijami, kar je nedvomno v jako veliko korist vsega prebivalstva, zlasti pa še tujeskega prometa. Ker so ta podjetja očitno rentabilna, skuša sedaj ljubljanska mestna občina te podjetnike izkonkurirati in se tako dokopati do nekakega monopola autobusnih voženj. Nastal je boj med obema strankama in to nam daje upravičen povod, izpregovoriti načelno besedo o meritorni strani tega vprašanja ter tudi o ljubljanski komunalni politiki na splošno, kajti vprašanje se ne tiče zgolj mestne občine in pa lastnikov zasebnih autobusov, temveč je jako važno za vse prebivalstvo.

Vsi moderni komunalni politiki so že od nekdaj vneto propagirali misel komunalizacije različnih podjetij, ki služijo splošnosti in to iz enostavnega vzroka, da obvarujejo prebivalstvo pred zasebnimi izkoriščanjem. Tako imamo po vsem svetu mestne cestne železnice, mestne elektrarne, pekarnice, plinarne, vodovode itd. Tudi Ljubljana si je tekom časa osnovala več takih podjetij, ki preskrbujejo prebivalstvo z vodo, razsvetljavo itd. Do tu je stvar dobra in v redu, toda zadnja leta je nastala v ljubljanski okolici in drugod po deželi cela vrsta sličnih zasebnih podjetij, ki nudijo iste stvari za izdatno nižjo — časih skoro za polovico — ceno. V Šiški ali v Mostah plačaš n. pr. za električno razsvetljavo v zimskih mesecih manj, kot pa pri istem številu žarnic v Ljubljani v poletnih mesecih. Ker mestna občina ne dovoli napeljati zasebnega električnega voda v Ljubljano, se ljubljaničani seveda ne more poslužiti skoro za polovico cenejše razsvetljave iz okolice, temveč mora plačevati drago ljubljansko.

Tu vidimo, da se je komunalizacija teh stvari potrebnih stvari izpreverila v ravno nasprotni učinek nego naj bi ga ta imela in prebivalstvo je izročeno na milost in nemilost upravi komunalnih podjetij. Birokatično-okorna mestna uprava teh podjetij namreč ni v stanju proizvajati teh dobrin za isto ceno kot pa gibčen in podjeten zasebnik. Najelementarnejša dolžnost občinskih svetov bi zato bila, raziskati vzroke, zakaj mestna podjetja tako drago producirajo in njih gospodarstva postaviti na drugo bazo, kajti kako pride ljubljaničani do tega, da mora plačevati polovico dražje razsvetljavo nego n. pr. Moščan? Če pa mestne uprave tega niso v stanju, tedaj pa naj se komunalna podjetja sploh odpravijo, ker ne izpolnjujejo svoje socialne svrhe, ako dražje proizvajajo nego zasebna!

Se drastičneje se nam je pokazala gospodarska neinicijativnost naše mestne uprave sedaj ob priliki konflikta z lastniki autobusov. Ljubljaničani so že leta in leta preklinjali predpostavljeno zastarelost naših prometnih prilik. Dolžnost občine bi bila že davno razširiti tramvaj in uvesti autobusne proge v vso okolico, toda se ni zganila. Pred vsakimi volitvami je bilo v časopisju in po shodih na ducate širokopoteznih načrtov, dejansko se pa na tem polju ni storilo vse zadnje četrtoletje popolnoma nič. Ker se ni zganila občina, kljub temu, da je imela vse potrebne koncesije in tudi sredstva, je prišla zasebna iniciativa, ki je v dveh letih ustvarila to, česar se poprej niti pred volitvami kandidati niso upali obljubljati. Stvar se je zasebnikom obnesla, za mal denar se pelješ lahko danes kamorkoli v okolico in še podjetniki pridejo na svoj račun. Šele sedaj se je občina spomnila, da ima tudi ona na tem polju svoje dolžnosti, toda ni šla in začela s tako krvavo potrebnim razširjenjem tramvajskega omrežja, temveč poizkusila še ona z avtobusi. Ker zaradi svoje gospodarske neokretnosti ni mogla vzdržati konkurence z zasebniki, je posegla po jako enostavnem sredstvu. Navila je na zasebne autobuse take ogromne pristojbine, da jih ti ne zmorejo brez izdatnega povišanja vozniš cen. S tem skuša dobiti v roke monopol, izločiti iz konkurence zasebno inicijativno in nato prevažati po cenah, kakor jih zahteva dragi in okorni komunalni upravni aparat. Torej zopet isti učinek: komunalizacija bi promet le podražila in bi bila s tem le v škodo prebivalstva.

Zaključek iz teh primerov in iz te prakse je menda jasn: dolžnost občinskega sveta in oblasti je, da štiti konsumente pred take vrste komunalizacij, in da dá prosto pot zasebni inicijativi. Treba pa je korenite reforme tudi v ostalih komunalnih podjetjih, kajti z nobenimi teorijami se ne da zagovarjati, da bi moral Ljubljaničan zaradi gospodarske neokretnosti mestne uprave plačevati najelementarnejše potrebščine neprimerno dražje, nego je pa treba, saj je že itak Ljubljana na eni strani znana kot eno najdražjih mest v vsej državi, na drugi strani pa spada med ona mesta v državi, ki v zadnjih osmih letih številčno niso skoro nič napredovala, dočim so se vsa druga važnejša skoro podvojila. Skrajni čas je že, da začne tudi Ljubljaničan o tem dejstvu razmišljati in da ugotovi vzroke.

Dunajska vremenska napoved. V sredo manj oblačno, zmerno toplo. V četrtek najbrže zopet hitro naraščanje toplote, lepo vreme in južni vetrovi.

Novosadska vremenska napoved. V severnih krajih deloma oblačno. V drugih delih države, zlasti na jugu, jasno. V planinskih krajih države bo nekoliko dežja. Temperatura bo v celi državi padla.

Dan izpraznitve Porenja določen

Pariz, 13. avg. (Tel. »Slov.«) Po poročilih pariških listov se je včeraj na razpravi o izpraznitvi Porenja v Haagu razpravljalo celo že o datumu začetka izpraznitve. Politična komisija je sklenila, da se izvolita dva pododbova, juridični in vojaški. Včeraj je bil brzojavno poklican iz Koblenza v Haag bivši častnik iz generalštaba vrhovnega poveljnika porenjske armade. Po »Petit Journalu« je včeraj izjavil dr. Stresemann v politični komisiji, da je krivično, da bi Nemčija plačala stroške za to, da se zavezniki ne morejo zediniti o razdelitvi nemških reparacijskih plačil. Nemčija je storila vse, kar se more od nje zahtevati, in ima zato pravico do izpraznitve. Na-

sproti temu je Briand zastoj poskušal, spravi v sejni protokol slovesen pridržek, po katerem se more izprazniti Porenja dovoliti šele po popolnem sporazumu o Youngovem načrtu. Angleška delegacija te zahteve ni podpirala. Tudi Italijani so bili bolj rezervirani in sta Francija in Belgija ostali osamljeni. Ustanovitvi vojaškega pododbova dr. Stresemann prvotno ni hotel pritrčiti ter je predvsem zahteval, da ga pomirijo glede programa in delovnega časa komisije. Briand mu je nato razložil, da bo imela ta komisija sestaviti načrt vojaške izpraznitve, poleg tega pa urediti več manjših finančnih zadev. Seja se je končala v najboljšem sporazumljenju.

Angleški optimizen

Haag, 13. avg. (Tel. »Slov.«) V krogih angleške delegacije vlada sedaj veliko zaupanje. Nič več ne mislijo na to, da bi bila konferenca ogrožena. Dosedanje dolge debate in privatni razgovori so ozračje razčistili. Angleški napad glede stvarnih dobav se je sedaj vedno bolj izkazal kot napad na nemške stvarne dobave reparacijskega premoga. Zdi se, da hoče Anglija doseči, da se premož izključi iz nemških stvarnih dobav, da se na svetovnem premožnem trgu vzpostavi svobodna konkurenca. Za to pa naj Nemci dobijo dobave gotovih izdelkov. Zdi se, da je zelo blizu možnost, da se sestavi evropski premožni kartel.

„Times“ o srednji Evropi

London, 13. avg. (Tel. »Slov.«) »Times« izjavlja v uvodnem članku o politični in gospodarski obnovi Avstrije, Madjarske in Čehoslovaške, da je položaj v teh državah mnogo boljši, kakor pred nekaterimi leti. V Avstriji je položaj sicer še negotov, pa vendar ogromno boljši. Še hitreje pa se je zboljšal položaj v Čehoslovaški in Madjarski navzlic notranjim težkočam.

Reforma albanske muslimanske cerkve

Tirana, 13. avg. Muslimanski kongres je završil svoje delo in sprejel novi cerkveni statut. S tem statutom se uvaža v muslimansko bogoslužje albanski jezik. V vsakem mestu se bo pustilo dve do tri džamije, dočim bodo ostale kot nepotrebne zaprte. Vsi vakujski dohodki se bodo stekali v enotno cerkveno blagajno. Ostale reforme bodo vpeljane s posebnimi pravilniki. Predsednik albanske vlade Kotta je sprejel predstavnike muslimanskega kongresa, na katere je imel nagovor, v katerem je naglašal, da pričakuje sedaj narod in albanski kralj od predstavnikov muslimanske cerkve, da bod na višini svoje naloge in da bodo pravilno izdajali svojo visoko misijo.

Naš novi poslanik v Albaniji

Tirana, 13. avg. Danes je prispel v Tirano novo imenovani jugoslovanski poslanik gospod George Nastasijević s soprogo. V Draču je pozdrazilo osebo našega poslanstva v Tirani in šef protokola albanskega ministrstva zunanjih del.

Reorganizacija fašistovske milice

Milan, 13. avg. (Tel. »Slov.«) Mussolini je odredil reorganizacijo fašistične milice. Število legij se bo zmanjšalo na 120, ustanovijo pa se štiri nova okrožna poveljstva v Rimu, Milanu, Bologni in Neaplju.

Konferenca fašistov na Krasu

Trst, 14. avg. Preteklo nedeljo se je vršila v Postojni konferenca direktorja fašistične organizacije Trsta in Krasa skupaj s političnimi tajniki na Krasu. Poročal je glavni politični tajnik inž. Kobolj-Gigli. Njegovo poročilo je poudarjalo velike uspehe fašizma v asimiliranju drugorodnega prebivalstva na Krasu. Dejal pa je, da se mora fašistično delo v tem oziru napeti do viška, da se morajo vsi nasprotni pojavi strogo kontrolirati in popolnoma uničiti vpliv gotovih nepopolnopravnih inteligentov na drugorodno ljudstvo. Fašizem je bil napram njim vse preplemenit, treba je sedaj začeti akcijo pravične strogo napram onim, kojih onemogli srd postaja tem strupenejši, čim bolj prodira blagodejna in zmagovita luč italijanske civilizacije v teh »sto in stoletja zanemarjenih krajih«. V prvi vrsti se to nanaša na nekatere učitelje, zlasti pa na nekolično duhovnikov, ki hujskajo natihem ljudstvo proti Italiji. Navezujoč na to poročilo komentira službeni organ tržaškega fašizma, »Popolo de Trieste«, sklepe postojanske konference, izjavljajoč, da se bo odstranil tudi zadnji učitelj, ki v učencih in njihovih starših stavlja tajne zapreke poitalijančenja. Kar pa se tiče duhovščine, se bo strogo apliciral konkordat, ki ga je po »Popolu di Trieste« razumeti tako, da ne more ostati župnik, oziroma sploh duhovnik, kdor dela v škodo italijanske države, da se bodo torej taki duhovniki odstranili. V poštev, da pride tu samo »par desetina« duhovnikov, kojih trdovratnost da ima podporo preko meje. — Postojnska konferenca pomeni tedaj nov akcijski program fašizma na Krasu.

Vesti iz Vatikanskega mesta

Milan, 13. avg. (Tel. »Slov.«) V cerkvi sv. Ivana Lateranskega so dokončana obsežna restavracijska dela ter se sedaj pričakuje, da bo papež obiskal to cerkev, da jo slovesno prevzame v posest kot »mater in poglavarico vseh cerkev«. Med Vatikanom in italijansko vlado se že vršijo tozadevni razgovori o vzdrževanju reda.

Milan, 13. avg. (Tel. »Slov.«) Z začetkom vatikanskih poletnih počitnic so se sedaj na najmanjšo mero omejile audience pri papežu in pri njegovih najbližjih sodelavcih. Za mesec september pa je že zopet napovedanih sto novih romarskih vlakov.

Rim, 13. avg. (Tel. »Slov.«) »Osservatore Romano« objavlja pismo, ki ga je kardinal državni tajnik Gasparri v papeževem imenu pisal dunajskemu nadškofu, kardinalu dr. Pifflju ob predstoječem šestem mednarodnem misijonskem kongresu na Dunaju. Papež Pij XI. izraža svoje zadovoljstvo o dnevnem redu kongresa, ki bo mnogo pripomogel k razširjenju misijonov in krščanske vere. Papež naglašja, da morajo vsi katoličani z darovi in z molitvijo pomagati pri delu krščanskih misijonov. Na koncu je podelil papež kongresu in njegovim sodelavcem apostolski blagoslov.

Ustaši pod nemško zastavo

New York, 13. avg. (Tel. »Slov.«) V Venezueli se je nenadoma z neke ladje pod nemško zastavo izkrcala v Cumanti tolpa vstaev, ki je hotela presenetiti mesto in prodreti proti mestu Caracasu, kar pa so vladne čete končno preprečile. Vstaši so bili po krvavem boju odbiti in so zbežali nazaj na ladjo, katere identiteta se še ni mogla ugotoviti.

Ustreljen voditelj emigrantov

Kovno, 13. avg. (Tel. »Slov.«) Pred okrožnim sodiščem v Kovnu se je vršila sodna razprava proti voditelju emigrantov Paschkevičiusu. Obtožen je bil, da je s tremi strelji ubil litovskega fašističnega voditelja Uscila, ker je izdal neko organizacijo emigrantov. Obtoženec je bil obsojen na smrt in ker je bila njegova prošnja za pomiloščenje odbita, je bil včeraj ustreljen.

Silna nevihta v Palermu

Rim, 13. avg. (Tel. »Slov.«) V Palermu je silna nevihta napravila veliko škodo. Strela je udarila v kupolo cerkve Garmine in jo poškodovala. Veliki deli mesta so poplavljeni. Ljudje se morajo voziti po ulicah v čolnih. V neki cerkvi je poplava zajela vernike, tako da ne morejo ven.

Dobra žetev v Italiji

Milan, 15. avg. (Tel. »Slov.«) Celotni donos italijanske žetve se uradno ceni na 66 milijonov meterskih stotov, za okroglo 4 milijone več, kakor lansko leto.

Reški velesejem

Sušak, 13. avg. (Tel. »Slov.«) V sredo pride na Reko italijanski minister za narodno gospodarstvo Martelli, ki bo otvoril V. reški mednarodni velesejem. Na Reko je prišlo tudi mnogo madjarskih in italijanskih časnikarjev, ki delajo za velesejem veliko reklamo.

Pred ustanovnim občinim zborom A. B.

Belgrad, 13. avg. (Tel. »Slov.«) 15. t. m. se vrši ustanovni občini zbor privilegirane agrarne banke. Da bi se skupščina mogla začeti točno ob 9, in sicer v dvorani belgrajske univerze, se bo začelo z overovljivanjem polnomočij že od 8 naprej.

Danes je bil komisar privilegirane agrarne banke Gjuričić v predsedništvu vlade. Podal je končno poročilo o vpisu delnic agrarne banke in izjavil, da je vsega skupaj vpisanih 683 milijonov Din delnic. Istotako se je vrnil v Belgrad tudi predsednik upravnega odbora imenovane banke dr. Bogdan Marković, ki bo 15. t. m. osebno vodil ustanovni občini zbor banke.

Belgrad, 13. avg. (Tel. »Slov.«) Francoski poslanik Dard, ki je bival več tednov na Bledu, se je danes vrnil v Belgrad.

50 odstotkov popusta na vseh progah naše države je dovoljeno obiskovalcem velesejma v Lipskem, ki se prične 26. t. m.

Šahovski turnir

Praga, 13. avg. (Tel. »Slov.«) 11. kolo šahovskega turnirja v Karlovih varih je poteklo tako-le: Niemcovič-Capablanca remis z večnim šahom, Bogoljubov-Vidmar remis z večnim šahom, v partiji Spielmann Rubinstein je dosegel Rubinstein z mojstrsko igro prednost, partija pa se je prekinila. Rubinstein ima dva kmeta več in bo najbrže dobil. S tem bi bil Spielmann v tem turnirju prvič poražen. Euwe-Grünfeld remis. Treybal premaga Mattisona. Gdč. Menšikova pa Šamisch. To je njena druga zmaga na tem turnirju. Colle premaga Canala, dr. Becker Marschalla, dočim so bile remis partije Tartakower-Johner, Yates-Gilg in Thomas-Maroczy. Viseča partija gdč. Menšikove-Grünfeld iz 9. kola se je po 111 potezah zopet prekinila.

Kanadski prof. Broock v Belgradu

Belgrad, 13. avgusta. V Belgradu je prisel univ. prof. iz Kanade g. Joan Broock. Namestnik ministra zunanjih del dr. Kumanudi je sprejel kanadskega profesorja v ministrstvu zunanjih del, nakar je prof. Broock stopil v stike z ostalimi činitelji javnega življenja. Prof. Broock je znan našim znanstvenim krogom in tudi širši javnosti, ne samo kot odličan znanstvenik, temveč tudi kot pisec številnih razpravnih člankov o naši državi in njenih razmerah. Njegove razprave in članki se odlikujejo s hvalevredno objektivnostjo, temeljitostjo in iskrenimi simpatijami za našo državo in narod. Prof. Broock potuje po naši državi, da bi se seznanil z našimi novimi razmerami in da bi izpopolnil svoje znanje o našem narodu. V Belgradu bo ostal dva do tri dni. Prihodnje dni bo odšel v belgrajsko okolico, da si ogleda kako tipično srbsko vas, in da se seznani z našim kmetijskim življenjem.

Komunisti pred državnim sodiščem

Belgrad, 13. avg. (Tel. »Slov.«) 23. t. m. se bo vršila pred državnim sodiščem za zaščito države v Belgradu glavna razprava proti komunistom iz Slavonskega Broda. Državni tožitelj obtožuje komuniste Miloša Belovukovića, Osteja Džekovića, Florjana Valešića, Slavka Cvetkovića, Franjo Vuceva, Budimira Milutinovića in Marjana Popovića, ker so dne 26. aprila 1929 imeli v Slavonskem Brodu v stanovanju Osteja Džekovića sestanek, na katerem so ustanovili komunistično celico, ter postali člani te celice. Za predsednika so si tedaj izvolili Slavka Cvetkovića. Za tem, so obtoženi, da so v noči med 29. in 30. aprilom v Slavonskem Brodu delili komunistične letake z naslovom »Proletarijati Jugoslavije«. Obtožnica se sklicuje na točko 1. in 2. čl. 1. zakona o zaščiti države in na postopek po čl. 91. srbskega kazenskega zakona. Državni tožitelj predlaga kazen po čl. 3. odst. 1. zakona o zaščiti države v zvezi s čl. 68. in 69. srbskega kazenskega zakonika.

Zadržna razstava v Belgradu

Belgrad, 13. avgusta. Glavni savez zemljoradniških zadrug bo imel 19. in 20. sept. t. l. v Belgradu svoj redni letni kongres. Pri tej priliki bo otvorjena velika zadržna razstava. Razstava bo opremljena s statističnimi podatki o kretanju in napredovanju srbskega združništva v okvirju glavnega saveza, kakor tudi napredovanje in delo posameznih krajevnih zadrug.

Primorske vesti

Smrtna kosa. V Idriji je umrla 30 letna vdova Katarina Troha, v Sp. Idriji je nenadoma ugrabila smrt užitarja Jerneja Razpetega. — Starost 94 let je dočakal Lovrenc Rožič iz Otaleža. — V Gorjanskem na Krasu so pokopali 16 letno Olgo Dugalinovo.

Duhovniške vesti. V nedeljo je daroval č. g. Ciril Zaman, župnik v Biljah, srebrno mašo. Verniki so mu s pomočjo deklet, ki služijo v Aleksandriji, poklonili v znak hvalečnosti dragocen kelih. — Prihodnjo nedeljo bo obhajal srebrno mašo pa vrtojbeni vikar č. g. Franci Svava. — Č. g. Jože Abram, župnik pri Sv. Luciji je te dni slavil 30 letnico mašništva. — V Slavini je obhajal duhovni svetnik Luka Smolnikar 40 letnico mašništva. — Bog naj ohrani gospode še mnogo let v svojem vinogradu!

Zanimiva obravnava. Na goriški preturi se je te dni zagovarjal nekdanji mirenški občinski načelnik Rossi, ki ga je bivši ravnatelj čevljarske zadruge v Mirnu g. Anton Vuk tožil radi razžaljenja časti. Po blagoslovu so na dan volitev karabinerji ustavili Vukovo družino na potu iz cerkve. Ko se je nabralo nekaj ljudi, je občinski načelnik Rossi stopil na bližnji voz, da izreče volivno besedo. Na koncu svojega ognjevitnega govora je pričel načelnik nesramno napadati prisotnega g. Vuka s psovskimi kakor »mascalzone«, »farabutto« itd. Občinski načelnik je pred sodnikom izjavil, da je ozmerjal g. Vuka, ker se mu je ta posmehnil med govorom. Miličnik so izpričali, da niso slišali, kaj je Rossi govoril; eden pa je z mosta, ki je oddaljen nad sto metrov, po ovinku videl, kako se je g. Vuk nasmešnil. Priči g. Gruđen in Krpan sta potrdila Vukovo obtožbo. Namestnik državnega pravdnika je zahteval, da se obtoženec in tožitelj (!) obsodita, ako se obtoženec ne oprost. Namestnik je stavil tudi vprašanje, ali je g. Krpan volil. Sodnik je vprašanje zavrnil. Rosijev branitelj dr. Sturani je silovito nastopil proti tožitelju, češ, da so to zadnji preostanki protidržavnih elementov. Sodnik je Rossija — oprostil.

Umrli med pogrebom. V Črničah se je pretekli teden vršil pogreb Marije Usajve. Na pogreb je hotela za vsako ceno njena svačinja Jožeta Faganelo, dasi so jo domači skušali ustaviti doma. Na poti s pokopališča se je Faganelova zrušila. Zadel jo je kap od bolezni.

Kaj je novega

Koledar

Sreda, 14. avgusta: Evzebij; Anastazija, devica; dan strogega posta.

Tajne sile na delu

Slovenska Krajina, 12. avg.

Mesci so že potekali, odkar se vrše priprave za veliki dan Slovenske krajine — za praznik osvoboditve dne 18. t. m. v M. Soboti, Crensovcih in Dolnji Lendavi, oziroma po vsej Slovenski krajini, ker ne bo kraja, kjer ne bi kresovi, narodne pesmi, veseli vzkliki in govori pričali, da vsa krajina brez razlike narodnosti, vere in stanov slavi dan svobode. V začetku so bile priprave tihe, neznačne, tako da niso vzbudile pozornosti. Potem je časopisje opozorilo slovensko javnost, da se pripravljajo Slovenska krajina na nekaj izrednega. Pred tedni pa so se začele bližnje priprave v takem obsegu, da se mora človek čuditi. Vse te priprave kažejo, kako velikega pomena je predstojajoča proslava. Isto morajo priznati tudi oni, ki stojijo ob strani in tisti, ki iz gotovih ozirov delajo pripravam ovire. Izredni pomen proslave je spoznal tudi naš bivši gospodar — Madžar.

Pred nevi so se pojavili na večih poštah plavi ovitki z madžarskimi znankami in poštnim žigom »Szombathely«. Pisma so bila naslovljena na gostilničarje, trgovce in druge osebe, ki so za madžarske nadoblasti igrali kako vlogo. Za zadevo je doznalo v Turnišču orožništvo in se je začelo za njo zanimati. Na ta način se je dognalo, da se vrši v Szombathelyju velika akcija proti naši proslavi. V pismih se naslovljenci pozivajo, da se proslave ne smejo udeležiti. Na dan proslave naj se izobesijo črne zastave. Akcija zoper proslavo pa ne obstoji samo v tem, marveč pripravljajo Madžari v Szombathelyju za isti dan (18. avg.) veliko protiproslavo, na katero hočejo skomandirati vse obmejno prebivalstvo, zlasti naše rabske Slovence.

Da v tujini delajo proslavo tajne sile, ni čudno, ker vemo, kako Madžare boli, da so izgubili Slovensko krajino. Čudno in obžalovanja vredno pa je, da se tudi med nami najdejo ljudje, ki so vsled neke osebne užaljenosti ravno taki neprijatelji proslave. Narod Slovenske krajine se ne boji ne prvih in ne drugih in bo 18. avgusta pokazal, da je zaveden — slovenski in gre preko ljudi, ki vedno imajo »narodnost« na jeziku, ko pa treba pokazati z deli, kaj so, delajo oviro pri vsakem koraku.

POSEBNI VLAKI K PROSLAVI DESETLETNICE OSVOBOJENJA SLOV. KRAJINE

Ker redni vlaki ne bodo mogli vseh ljudskih množic, ki bodo na dan 18. t. m. pohitele v Mursko Soboto in Dolno Lendavo, pripeljati in odpeljati, so dovoljeni posebni vlaki, in sicer:

Z Goričkoga bosta ta dan vozila v Mursko Soboto dva posebna vlaka, ravno tako tudi nazaj dva. Prvi poseben vlak bo vozil iz Hodoša, in sicer zjutraj ob 7.07. Ta vlak je namenjen za udeležence severno od Mačkovec do Hodoša, t. j. za gornji del Goričkoga. Drugi poseben vlak pa vozi iz Mačkovec ob istem času, t. j. ob 7.07 zjutraj. Ta vlak pobera udeležence iz krajev med Mursko Soboto in Mačkovec. Udeleženci iz teh krajev naj na noben način ne čakajo vlaka, ki bo poldrugo uro pozneje privozil iz Hodoša v Mačkovec, ker bo ta vlak že od udeležencev iz gornjih krajev prenapolnjen.

Danes ob 5 popoldne vsi na

Weekend

ki se vrši na kopališču Ilirije

Sportne atrakcije, filmanje občinstva in kopalk, družabne igre, umetni ogenj, godba, ples

E. Čirikov:

Opustošena duša

Izpoved marksista

(Dalje.)

Spominjam se grozovite poletne nevihte... Mesec dni smo imeli hudo sušo. Od vročine izmučen sem se potikal po hiši in dvorišču. Vse je kakor izumrlo, in samo vrabci so se kopali v prahu aredi ceste. Stopil sem v kuhinjo in videl, kako vi povezuje Spiridonovna novo ruto.

»Kam pa greš?«

»Molit gremo na polje, da pošlje Bog dež. Sicer bo vsa letina izgubljena, pa ne bodo imeli ljudje kaj jesti. Grešni smo vsi od nog do glave... Da bi le poslal usmiljeni Gospod kaj dežja.«

»Grem s teboj.«

»Vprašaj mamico!«

Seveda, niso mi pustili, da bi šel za procesijo. Oče, ki je ležal v zasenčeni sobi na tleh, v sami srajci in s časopisom na obrazu, mi je rekel, da bi lahko dobil med množico kakšno naležljivo bolezen. — Spiridonovna je žalostno vzdihnila in odšla. Prišlo se je zvonjenje. Ljudje so korakali mimo naše hiše in peli Marijino molitev: »Vneta priprošnjica, Mati Gospoda v višavah...« — Takrat me je vleklo tja, da sem se zjokal in postal hud na starše: »Sama ne marata moliti, pa še meni ne pustite!«

Zvečer je pričelo nenadno bliskati v daljavi od vseh strani, nad cesto se je dvignil vrtnec rožnatega prahu, in kakor hudi orjaški medved je brundal nekje grom. Spiridonovna je že bila doma, pospravljala na dvorišču razobečeno perilo, se prekrizovala in veselo mrmrala: »Res se je usmilil Stvarnik! Nevihta pošlje in dež.« Dvignil se je

Ta dva vlaka odhajata zvečer iz M. Sobote, in sicer prvi ob 7. drugi pa ob pol 9.

Vlak, ki pelje sicer redno iz M. Sobote ob pol 2 popoldne v nedeljo 18. ne bo vozil.

Iz Ljubljane bo vozil poseben vlak ob 3 zjutraj in se bo priključil v Pragerskem vlaku, ki odhaja iz Maribora ob pol 6 zjutraj. Ta vlak bo prispel v M. Soboto ob 9 in četrt zjutraj.

Iz Gornje Radgone bo šel poseben vlak tudi zjutraj, tako da bo prišel v Ljutomer že ob četrti na 9, odtod bo imel redno zvezo na M. Soboto.

Povratni vlaki proti Ormožu, Gornji Radgoni, Mariboru in Ljubljani. Nazaj proti Ormožu in Gornji Radgoni vozi redni vlak iz M. Sobote ob tričetrt na 6 zvečer. Ta vlak ima zvezo tudi na Gornjo Radgono in bo silno pomnožen z vozovi. Vozi pa poleg tega še poseben vlak ob tričetrt na 11 zvečer do Ormoža, kjer ima priključek na brzovlak za Maribor in Ljubljano, tako da bodo imeli oddaljeni gostje najlepšo zvezo ta dan z našo krajino in nazaj domov.

Vsem udeležencem priporočamo, da se poslužujejo teh vlakov, ker odgovarjajo najbolje sporedu slavnosti.

Zveza med M. Soboto in Dol. Lendavo. Ker bo poleg slavnosti v M. Soboti tudi v Dolnji Lendavi popoldne ob 5 velika narodna proslava in ker si bo mnogo udeležencev soboške proslave želelo pogledati tudi Dol. Lendavo, zato bo med M. Soboto in Dol. Lendavo ta dan vozilo več avtobusov, ki bodo po nizki ceni prevažali udeležence po teh cestah. Od Sobote do Dol. Lendave je 26 km. Med podjetniki večjih avtobusov in prireditelji proslave je napravljena pogodba, po kateri bodo računali od 1 km vožnje 75 par, tako da bo stala vožnja od M. Sobote v Dol. Lendavo v eni smeri 20 Din.

Manifestacija orlovstva v Kočevju

Kočevje, 12. avgusta.

Nedelja, 11. avgusta je za Kočevje brezdvoma zgodovinski dan. Ta dan so stopale prvič v slavnostnem pohodu številne orlovske čete. Prvič je ta dan svečano odmevala orlovska himna po kočevskih ulicah. Naše mesto je to pot prvič spoznalo veliko silo slovenskega orlovstva, ki temelji na zdravem slovenstvu in globokem verskem prepričanju.

Ob pol enajstih je pripeljal pomnožen kočevski vlak množico orlovstva. Sprejela jo je četa kočevskih Orlov in Orličev. Na došle goste je imel pozdravni nagovor mestni župan g. Ivan Lončar, ki je povdaril vzvišeno nalogo orlovstva, ki je ima v etičnem, religioznem in moralnem oziru. Naglasil je, da ga posebno veseli, da more pozdraviti Orle in Orlice kot župan kočevskega mesta, ki je ponosno, da sprejema danes strunne čete slovenskega orlovstva in obenem zmagovalce na internacionalnih tekmah v Pragi (Ulaga, Varšek, Jeršek). Končal je s pozivom, da zakličejo vsi Veličanstvu kralju, kot pokrovitelju zmagovalnega pohoda našega orlovstva v Prago, krepak Bog živi.

Za tem se je razvil spreved orlovskih čet od kolodvora do cerkve. Spreved je otvorilo 20 kolesarjev prosvetnega društva Dolenje vasi, za njimi je jahal na vrancu okrožni predsednik ribniškega okrožja, nakar so nosili zastavonoše tri prapore. Za njimi je stopala kočevska mestna godba, kateri je sledila preko 120 članov, članice in naraščaja broječa orlovska družina ribniškega okrožja. Ob 11 se je vršila svečana služba božja v mestni župni cerkvi. Po maši se je nadaljeval obhod po mestu do telovadišča na dvorišče g. Haufla.

Po litanijah se je valila ogromna množica ljudi proti telovadišču in zasedla vse do zadnjega prostora Hauflovega dvorišča. Nastopili so s prostimi vajami mladi, članice, naraščaja, člani in mladenke. Najbolj je ugajal nastop kočevskega naraščaja, ki ga je tako odlično izvedel brat Kordiš.

Nato je sledil pozdravni govor predsednika ribniškega orlovskega okrožja, g. kaplana Karla Plota, ki je naglasil velik moment, ko prvič nastopa v Kočevju slovenski Orel, ki se je tu vgnedil pred šestimi leti. Kaj je Orel, je lahko vsak spoznal. Prva pot nas vse je bila v cerkev! Iz tega se vidi, da bazira orlovstvo na pozitivnem verskem programu in takemu društvu starši lahko mirne duše prepuste v odgojo svoje otroke. V

vihar in zavil vse mesto v oblak krvavozatega prahu. Ob luči ugašajoče ognjene zarje sem začuden in vzradošen gledal orjaški mrki oblak. Kmalu je zagrnil nebo, in so ga kakor kače pregledni neštevilni vijugasti bliski. Neprestano je gmelno, in vse je postalo plašno. Še pes je stisnil rep med noge in se skril v svojo hišico. S prestrašenim obrazom, brez klobuka je pritekel oče ven: »Hitro domov. Oknice moramo zapreti. Nevihta brez dežja je zelo nevarna! Spiridonovna, ali ste zatvorili dimnik?«

Kuharica je prižgala rdečo lučko pred sveto podobo in ko sem pogledal noter, zapirala okno.

»Ali veš, odkod pride blisk?«

»Menda vem. Prerok Elija se pelje k Bogu z ognjenim vozom in razpodi vražjo zalego.«

»A mama pravi, da je to samo elektrika, ista moč, kakor jo imamo v brzojavni žici.«

»Ista moč? Kdo pa je vstvaril to moč? Odkod prihaja?« je porogljivo vpraševala Spiridonovna, a nenadni udarec groma prekine razgovor. Prekrižala se je in plaho pogledala v nebo: »Le pojdi le pojdi! Kaj vse pravite! Ne poznate ne Boga, ne hudiča...«

Pri nas je vse izgledalo kakor na potapljačiji se ladij. Oče je letal po sobah in zapiral okna. Mama se je zvijala v klobčič na divanu in s krikom planila na noge pri vsakem novem udarcu groma. Tako se je bala nevihte, da se je tresla kakor šiba na vodi.

»To je že res preneumno!« se je jezil oče. — »Samo blisk je nevaren, a če ga vidiš, pomeni, da je šla nevarnost mimo. Če bi te ubil, bi ga sploh poprej ne videla!«

»To vse prav tako dobro vem kakor ti. Spusti rajše zastonj!«

»Kje pa je tvoja visoka šola? Ti si iste gore list kakor Spiridonovna!«

Ali se občudujejo Vaši lasje?

Tudi Vaši lasje lahko postanejo tako lepi, da jih bo vsakdo občudoval. Seveda morajo biti svilnatomehki in se ne smejo sprijemati, imeti morajo oni lesk svile, ki ga imajo običajno zdravi lasje. Uporabljajte tudi Vi Elida Shampoo, kakor to delajo druge negovane žene.

Elida Shampoo naredi lase veliko bolj košate in mehke kot svila, dá jim lep moten lesk in nežen duh.

ELIDA SHAMPOO

imenu orlovskega odseka v Kočevju je pozdravil številne prijatelje orlovske misli br. dr. Janko Lavrič. Naglasil je velikansko nalogo, ki jo vrši orlovstvo pri vzgajanju zdravega slovenskega naraščaja, ki gre v pravcu zlatega gesla: Zdrava duša v zdravem telesu!

Nato sta izvajali ribniška in tekmovalna vrsta Novomeščanov in praških zmagovalcev vaje na drogu, bradli in krogih, pri čemer so žela izvajanja zlasti zadnjih, viharno odobravanje vsega gledalstva. Varšek in Ulaga sta ostala vsem v neizbrisnem spominu.

Po telovadbi se je vršila ljudska veselica v drevoredu g. Haufla, pri kateri je istotako sodelovala mestna godba. Med gosti smo opazili poleg mestnega župana g. Iv. Lončarja še g. dekana in mestnega župnika Erkerja, ribniškega dekana g. Skubica, duhovnega svetnika in bivšega narodnega poslanca g. Karla Skulja, generalnega ravnatelja Trboveljske premogokopne družbe g. R. Skubica in še druge odlične zastopnike duhovništva in različnih javnih korporacij.

Nebo je bilo ves čas milo in senca dreves je blagodejno vplivala na vse goste.

Točno ob 8, po odhodu bratov in sester iz Ljubljane, Dobropolj, Strug, Lašč, Sodražice, Ribnice in Dolenje vasi, se je veselica zaključila.

Cigani povzročili požar

Kranj, 13. avg.

Snoči okrog desetih je nastal v Predosljih pri Kranju velik požar. Gorelo je pri posestniku Cudermanu Jožetu, vulgo Kotniku. Ogenj je vpepelil šupo, pod, drvarnico in hlev; rešili so kar se je rešiti moglo, ker se je ogenj širil z veliko naglico. Nastal je požar v šupi, ki je bila polna lahko gorljivih stvari kot mrve, detelje itd. Cudermanova gospodarska poslopja so zažgali cigani, ki so imeli to noč prenočevati v šupi. Cigani so prišli iz Ovčarovega gozda, ko pa je začelo goreti, so jo naglo odkurili.

Na kraj požara je takoj prihitela domača požarna bramba, ki je ostala na pogorišču do tretje ure zjutraj in z vso požrtvovalnostjo skušala rešiti in obvarovati vse, kar še ni dosegel ogenj. Tudi požarna bramba iz Kokrice je zastavila ves svoj trud pri reševalni akciji. Lastnik pogorelih gospodarskih objektov trpi sprčo minimalne zavarovalnine ogromno škodo, zlasti še, ker so bila pogorela gospodarska poslopja večinoma zidana in z opeko krita.

S kolom po glavi

M. Sobota, 12. avgusta.

Danes predpoldne so pripeljali v tukajšnjo bolnico nezavednega Martina Matjašec iz Lipe z razbito črepijo. Do nesreče je prišlo, kakor pride neštokrat ob nedeljah in praznikih ponoči, ko vino teče z miz in se sliši iz gostilne kričanje. Liplanski fantje so sedeli v Pavlovi gostilni. V vas so prišli tudi fantje iz Trnja. Nekaj časa so mirno popivali, se razgovarjali in vmes peli. Ze pozno v noči so se oglašili pod oknom neki drugi gostje. Začeli so izvivati. Spravili so se posebno nad Matjašeca. »Bik, pridri ven,« so se norčevali iz njega. Fant je nekaj časa poslušal, naposled pa je imel zbadanja dovolj. Šel je ven in opozoril fante, naj mirujejo. Potem se je vrnil v sobo. Oni so še dalje izzivali. Matjašec je šel drugič ven in je prisilil št. Tkalcu zasušnico. Nato se je mirno podal nazaj v sobo. Matjašeceva klofuta je duhove razburila. Začeli so kričati, dokler fant ni šel tretjič ven. Ob tej priliki ga je zadel nesreča. Komaj je prestopil prag, ga je zadel v čelo tako silen udarec, da se je takoj zvrnil na tla. Obledel je v nezavesti. Tla je takoj pobarvala kri, ki je bruhala iz globoke rane na čelu, iz nosa in ust. Prvo pomoč mu je nudil zdravnik v Beltinci, potem pa so ga takoj pripeljali v tukajšnjo bolnico. Rana je smrtnonevarna in je zelo malo upanja, da bi jo fant prebodel.

dolbe kamen, in starši so mi neumorno »kapljali« na srce.

»Mama! Spiridonovna pravi, da ima samo človek neumrjočo dušo, živali pa ne!«

In mama je hitela ovreči »čedaste vraže neumne kmečke ženske«. Na temelju Darwinovih naukov mi je nepobitno dokazovala, da prav tako malo pomenim na licu zemeljske oble kakor naš pes-čuvaj, maček ali žaba v mlaki na vrtu... Moja duša se je upirala: »Zakaj samo ljudje govorijo, živali pa ne?« Mama je vse vedela: »Tudi pes ima svoj jezik, renči, tuli, laja in cvili od veselja ter maha z repom, ker nima rok. Tudi mi, ljudje, smo od kraja samo kričali in cvilili. Jezik se je razvil šele pozneje. Poglej, kako se pogovarja petelin s kurami: vabi jih in svari pred nevarnostjo. Tudi kokoš kokodaka, da vsem pove o svojem jajčku.« Saj res! kako je pametna moja mamica! »Ko si se ti rodil, niti po kurje nisi govoril, samo drl si se!« Seveda mi je mama povedala, da imamo za prednike opice, da nismo nič drugega, kakor najpametnejši izmed pokončjakov.

»To že ni res! Kje pa imamo rep?«

»Imeli smo ga, a izgubili, ker se ni nam več treba oprijemati vej. A koščico od tega repa še vedno imas pod kožo.«

Tisto pa ne! Jaz ga že nimam!«

Mama mi je pokazala v knjigi slike: človeški in opijski okostnjak. Začuden sem obmolknil: saj res, oče sta na las enaka!

Oče mi je zopet razkazoval nebesa in tudi pravil, da je vse prav preprosto urejeno. Zvedel sem, zakaj imamo noč in dan zimo in poletje. Ljudje so celo izračunali, koliko kilometrov imamo do meseca! Oče je vnaprej do minute natančno napovedal solnčni mrk! Poznal je imenoma vse zvezde in mi kazal v daljnogledu hribe na luni... Tako sta zasedla vsevedna oče in mati v mojem

Ko strele švigajo ...

Semič, 12. avgusta.

Ob pol 3 zjutraj, ko je nevihta najbolj besnela, se je posvetilo vrh zvonika smuške cerkve in sedaj je cerkvena pogorišče. Ob 5 zjutraj, ko so prvi Semičani prihiteli do cerkve, so zvonovi že ležali na tleh. Ko je zvonik dogorel, je ogenj objel cerkveno streho. Bila je največja nevarnost, da zgori notranja cerkvena oprava, da zgori — Najsvetejše. Včeraj je bilo na Smuku patronsko opravilo: sv. maša z blagoslovom in slovesne litanije, danes zjutraj pa je imel g. kaplan Kušlan žalostno procesijo z rešenim Najsvetejšim v župno cerkev.

Zahvaliti se imamo ljubemu Bogu, da smo lahko rešili vso cerkveno opravo: tabernakelj, mašno obleko, oltarne slike, skratka vse, kar se je dalo odnesti iz cerkve. V drugi vrsti pa se moramo zahvaliti vrlim možem in fantom, ki so cerkev izpraznili, predvsem Pečavarju in Henigsmanu z Gore ter kovaču Dolnarju in županu Simončiču iz Semiča.

Meni pa je poleg toliko skrbi zrastle nova skrb v duši, kako postaviti prelepo božjepotno cerkev na Smuku. Belokranjci! Saj ne boste pustili smuške Marije brez lastnega doma! Kadar se pri vas oglasimo za podporo, ne zavrnite naše mile prošnje!

*

Vavta vas, 12. avgusta.

Po veliki soparici se je ponoči naoblačilo in kmalu po polnoči je začelo deževati, seveda brez blika in groma ni bilo. Zjutraj okoli 4. nas je predramil plat zvona. Udarilo je na Gor. Polju in nek vaščan s polja je prijel na nam na konju sporočilo gas. društva, da gori hiša g. župana Klinca. Treščilo je v šop slamnate strehe, a strela je ne-le vžgala hišo, ampak šla tudi noter v sobo in zelo poškodovala posteljo, na kateri je spal g. Klinč. Njemu pa ni napravila nobene škode razen strahu. Zlasti je bila zelo prestrašena njegova žena. Gasit sta šli naše in topliško gas. društvo, katerim se je tudi posrečilo ogenj omejiti in je zgorela le streha, drugo so rešili in obvarovali zlasti blizu stoječa gospodarska poslopja, polna krme, slame itd.

*

Zapuže pri Begunjah, 12. avgusta.

Davi ob pol 6 je med hudo uro udarilo v hišo g. Antona Koširja — v vežo. Domača hiša, ki je spala v sobi zraven, je čutila, kako ji je šinila elektrika skozi roko. Strela je naredila luknjo v zidu ob vodovodni pipi in odkrutila omet v hiši. Izmed hleva se je začelo kaditi, ker se je vnelo seno. Ogenj sta hitro udušila gospodar in njegov sin.

*

Smarino ob Paki, 13. avg.

Nevihta nas je zbudila dne 12. t. m. zjutraj iz spanja. Med dežjem se je vsula toča, ki je naredila precej škode na polju med Smartnim in Rečico in deloma po Malem vrhu v vinogradih. Ob četrtno 6 je strela udarila v gospodarsko poslopje posestnika Mazeja v Skornem. Živino so rešili, izžvešili dve svinji, ki so ju morali zaklati radi opeklin, poslopje samo je zgorelo z vsem, kar je bilo v njem.

Ribolov z žalostnim koncem

Polzela, 12. avgusta.

Ze delj časa je bila javna tajnost, da se v Savinji posebno med grobeljskim in letuškim mostom vrši organizirani tihotapski ribji lov v večjem obsegu. Tudi na orožništvo so prihajale tozadevne ovadbe, ribičev pa kljub temu ni bilo mogoče zalotiti pri delu.

V soboto, dne 10. avgusta je bila orožniška postaja v Braslovčah obveščena, da se zvečer pripravljajo ribji lov, tako zvana «gonja» v Savinji. In res je orožniška patrila na svojem obhodu zasledila ob 11, približno 200 m pod poljskim mostom 12 moških, ki so lovili na ta način, da so nekateri zaprti z mrežami celo strugo, drugi so z dolgimi palicami gonili ribe, eden pa je na obrežju v vreči nosil nalovljen plen. Lovili so dalje, ne vedoč, da jih orožništvo sledi do primernega prostora za aretacijo. Rečna struga je namreč precej razdrta, široka in globoka. Okrog ene popoldne so

JUTRI NA PRAZNIK VSI NA ZREBANJE EFEKTNE LOTERIJE »ZUPANOVE JAME« V PONOVO VAS PRI GROSUPLJEM

»roci božji prestol. Postal sem prepričan, da ni čudežev na zemlji in Stvarnika v nebesih... Z osmimi leti sem že izvrstno čital in pisal ter bil prav dobro podkovan v naravoslovju, matematiki, zvezdovedstvu. Postal sem, kakor se vedno zgodi, malo ogledalce svojih staršev. Raztešili sem žabe in gledal, kako jim utripa srce. Nabadal sem na bučnike metulje in hrošče. D

V odločilnem trenutku
nas zapusti prožnost, glas-
vobol onemogoči jasno
misel.

Pyramidon
Tablete

odstranijo bolečine
in glava postane
bistra. Zakonito
zavarovano ime
„Pyramidon“ jamči
za pristnost in
vrednost.

Pristne samo v originalnem zavoju
„Pyramidon“

Maribor

Redna seja občinskega sveta mariborskega se vrši v četrtek dne 22. avgusta ob 6 zvečer. Na dnevnem redu bo takrat izredno mnogo tovarine. Izredna seja za volitev 5 članov v okrajni cestni odbor pa bo v nedeljo dne 25. avgusta ob 10 dopoldne.

Avtomatična telefonska centrala bo odprta dne 1. septembra. Montera iz Berlina pridno izvršuje zadnja dela, tako da so merodajni gospodje pri telefonski centrali prepričani, da se bo mogla otvoriti brez dvoma izvršiti 1. septembra.

Telefonski podzemeljski kabel so pri postavljanju stavebnih stebrov pri kavarni g. Streharja v Slovenski ulici pokvarili in presekali. Radi tega so nastale velike pomote pri telefonskih zvezah. Prizadetih je bilo okoli 100 telefonskih abonentov. G. Bračko je kot vodja tehničnega oddelka zasledil pogoje in dne 11. je tehnično osebje kabel nanovo položilo, tako da je bila prga s tem zopet popravljena.

Vodstvo obrtno-nadaljevalne šole v Mariboru naznanja: Vpisovanje vajencev in vajenk za šolsko leto 1920/21 se bo vršilo na mestnem magistratu od dne 19. avgusta t. l. do vključno 8. sept. t. l. in sicer ob delavnikih od 10.—12. ure, ob nedeljah in praznikih pa od 10.—11. ure. K vpisovanju morajo priti vsi vajenci in vse vajenke, bodisi da so že hodili v o. n. šolo ali pa da so šele vstopili v uk. Za vpis v III. letnik se morajo prijaviti oni kovinarski, mizarški, lesostrugarski, tapetniški in slikarski vajenci, ki so uspešno dovršili II. letnik o. n. šole, a njih učna doba pri mojstru traja še do aprila 1930. Isto velja tudi za šiviljske vajenke III. letnika. K vpisovanju je treba prinesiti zadnje šolsko izpovedilo (odpustnico o. n. ali mošt. šole ali izkaz o. n. šole) ter vsaj nekaj obrokov šolnine, ki je ista kakor lanske leto. Vodstvo prosi vse gg. mojstre in mojstrinje, naj pošljejo svoje vajence in vajenke v navedenem roku sigurno k vpisovanju, da ne bo pozneje nepravilno.

Krščanska ženska zveza v Mariboru se udeležila dne 15. avgusta blagoslovitve kipa Sreča Marijinega v baziliki Marije Matere milosti in prenešenja v društveno dvorano v Krčevini. Blagoslovitev se bo vršila po liturgiji. Vse članice kakor tudi podporni člani se vabijo k obilni udeležbi. — Odbor.

Avtobusni izlet Plitvička jezera — Hrvaško Primorje. Opozarjajo se izletniki, da je odhod iz Maribora z glavne trga (avtobusna postaja) dne 14. t. m. točno ob 2 popoldne ob vsakem vremenu. Avtobus bo stal na postaji 15 minut preje, tako da bo lahko vsak izletnik spravi prtljago.

Za »Slovensko Stražo« so nabrali gostje ob priliki odklopanja župnika Fr. Skofa pri Sv. Antonu v Slov. goricah 411 Din.

Trgovce g. Frane Weiler nas prosijo, da na sobotno poročilo med mariborskimi novicami v toliko popravimo, da trgovine z barvami in čopiči v svoji hiši Gosposka ulica št. 29 še ni zaprl, ampak je še vedno odprta. Ko bodo pa z delom za povečanje lokala tako daleč napredovali, da bo moral trgovino v Gosposki ulici začasno zapreti, bo barve in slično blago prodajal v Barvarski ulici 8.

Hud nalič v nevihti smo imeli v Mariboru v torek ob jutranjih urah. Nalič je bil tako silen, da kanali v mestnem delu ob krčevinski meji niso mogli sprejeti tako naglo ogromne količine vode. Voda je iztrgala ceste in je nesla kamenje in pesek ter je s tem zamašila kanalske odprtine. Voda je na mnogih krajih vdrla v kleti in spodnje prostore hiš. Gasilno društvo je bilo klicano na pomoč v vinarsko šolo v Krčevini, kjer je pridrla v smeri s Kalvarije toliko vode, pomešana z prstjo, da je bila kuhinja in klet naenkrat polna vode. Ravno isto se je zgodilo pri trgovcu Kopicu na Aleksandrovi cesti. Gasilno društvo je z velikimi črpalkami tekmo dneva izpraznilo vodo iz kleti.

Nabava sena. Za 14. avgusta t. l. ob 11. uri je razpisana licitacija za nabavo 100.000 kg sena in slame pri komandi vojnega okrožja v Mariboru, kjer so tudi razvidni vsi pogoji za razpisano licitacijo.

Zopet nova

Sveta življenje in vrvenje

Ko so principi brezposelni

Milijone tepe danes brezposelnost, med njimi tudi celo dolgo vrsto princev in bivših prestolonaslednikov. Kako jim je pri tem pri srcu, je zelo iskreno izpovedal bivši nemški prestolonaslednik Viljem v pogovoru z Angležem S. I. Wolfom. Wolf je naletel na tega nemškega princa v nekem rimskem hotelu.

William Leeds, mnogokratni ameriški milijonar, ki se poleg 19 drugih potnikov udeleži »Zeppelinovega« poleta okoli sveta. Leeds ima za ženo rusko princezino Ksenijo.

Med pogovorom je vprašal princa, s čim se sedaj peča.

»Z ničemer,« — je odgovoril — »kar bi bilo v zvezi s poklicnim delom. Težko si je predstavljati, kaj pomeni za moža moje starosti, ki je bil vzgojen v čisto določenem svetovnem prepričanju in obzorju z namenom, da prevzame ob svojem času neke dolžnosti, pa se naenkrat znajde — brez posla.«

Ko je princ to rekel — pravi Wolf — se pa v njegovih potezah nikakor ni izražala tuga, nasprotno — lahen smehljaj je ležal v njih.

»Toda« — je nadaljeval princ — »moškemu je nemogoče, da bi sedel tjavendan. Če pa to le stori, mora duševno shirati. Prvi predpogoj, da se človek čuti srečnega, je v tem, da izvršuje neko delavnost. Kar se mene tiče, sem v nesrečnem položaju, da nisem sposoben za vsakršno delo. Prizadevam se, da iz lastne moči pridem naprej, in to brez vsakega ozira na ono, kar sem bil.« — Na vprašanje, če se mnogo peča z angleško književnostjo, je princ, ki dobro govori angleško, odgovoril:

»Da; čitam prav vse, kar mi angleškega pride pod roko. Najljubša pa sta mi pisatelja Jack London in Rudyard Kipling. London me vsega prevzema, ko tako nazorno opisuje večni boj med človekom in naravo. Njegove knjige so zdrave in polne življenja; preveva jih ljubezen do narave, obenem pa odkrivajo njeno krutost in veličanstvo. Morda vam je znano, da sem užival vzgojo, ki nikakor ni bila mehka. Utrjeval sem si telo z vsemi mogočimi vežbami. Bil sem dober plavalec in jezdec — če smem to omeniti, ne da bi bil ne-skromen.«

»Ali še vedno jezdarite?«
»Da. Toda preje sem imel hlev, v katerem je stalo po štirinajst polnokrvnih konj, danes pa je hlev prazen. Vendar — čeprav to zase obžalujem, ipak odkrito priznam, da se ne srdim ravno, če so se stvari obrnile drugače. Nima zmisla, da bi tožil; kar hočem

reči, je samo to, da je prinesla izprememba meni osebno marsikaj težavnega. — Mnogokrat sem se vprašal, ali je v astrologiji in vedeževanju iz rok kaj resnice. Do neke meje bi to skoraj verjel. Nekaj trdno verujem: da se ono, kar mora biti, neizbežno zgodi.

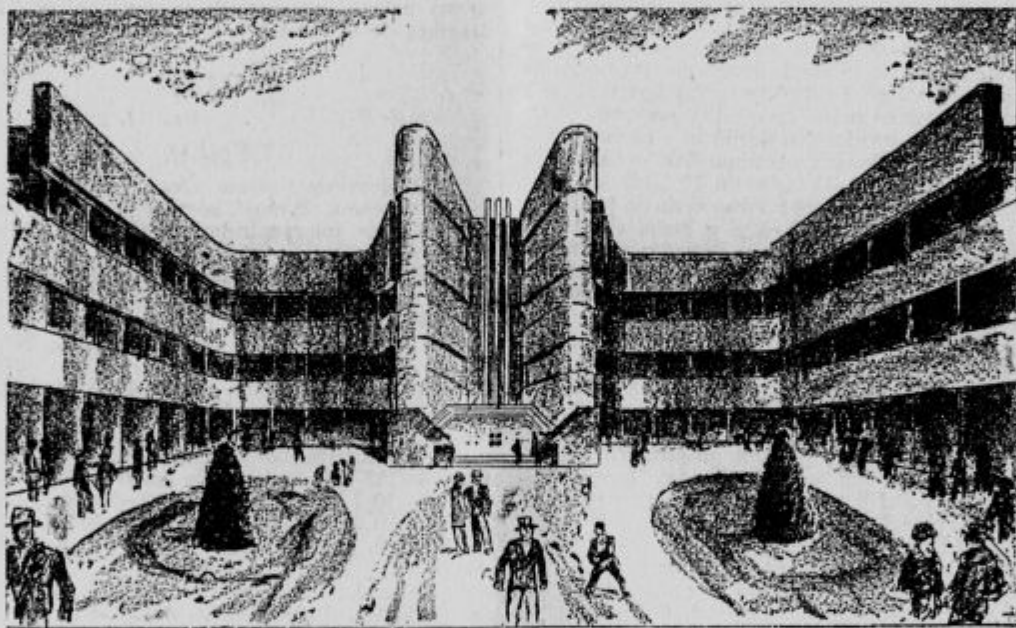
Videl sem, kako so nenadna neurja ali neprehodne poti zadržale na potu velike armade v trenutku, ko bi bil njihov pravočasni prihod odločal o usodi bitk. Videl sem vojake, ki so brez vidnega vzroka krenili v kako smer in bili ubiti, ki bi pa bili ostali nepoškodovani, ako bi bili šli po svojem potu naprej. Sam sem se v bitkah mnogokrat nevede oddaljil s kakega mesta, na katere je takoj nato udarila granata itd.«

»Rekli ste, da ljubite Kiplinga. Toda njegovo stališče v vojni...«

»Ne čudite se; to stališče je bilo čisto naravno in dovolj strpnosti imam, da to razumem in priznavam umetniški genij brez ozira na politične nazore. Razen tega je vojna pojav, ki nujno vrže preko krova vsak razum.

Sploh pa — kaj pomaga govoriti o preteklosti? Vse je minilo, živeti moramo sedanjosti in obračati pogled v bodočnost. Kar se je zgodilo, se je zgodilo in se ne more oporeči. Kdor veruje v usodo, kakor jaz, smatra, da je tako, kakor se je zgodilo, najboljša. Vojna vihra, ki je nekoč pretresala cele narode, zmagoslavje, poraz — kako daljno se zdi vse to, kako vsakdanje! Kar velja, je samo neposredna sedanjost.

Moj načrti za bodočnost so negotovi — in kako naj bi bili po vsem tem drugačni? Najboljši načrti so mnogokrat samo vzrok, da gremo po napačni poti. Zaradi mene, naj se stvari razvijajo, kakor same hočejo...«

Vhod v »Novomesto«. Pročelje reklamne razstave v Berlinu, kjer bo razstavila nemška razsvetljevalna industrija.

»Beli« na Daljnem Vzhodu

O priliki spora s Kitajsko so se začeli v Moskvi znova zanimati za »bele« organizacije, ki bi se v slučaju vojne pridružile sovražnikom. »Rabočaja Gazeta« poroča o tem: Bele organizacije na Kitajskem so ponovno oživele letošnjo pomlad. Posebno delavni so »beli« v severni Mandžuriji. V Harbinu se snuje beli polk pod poveljstvom generala Paveljeva. V pravcu postaje Pogranična so odposlali oddelke pod poveljstvom generala Saharova. Vsega štejejo bele čete v severni Mandžuriji doslej približno 4000 prostovoljcev, vseh belih beguncev pa je tam do 70.000. Beli se dele politično v več skupin. Tu so predvsem monarhistične organizacije generala Horvata,

Pot sovjetskega letala v Ameriko. Dne 8. t. m. je startalo v Moskvi letalo »Dežela sovjetov« na polet v Ameriko. Pot mu je določena tako: Sibirija—Kamčatka—Aleuti—Seattle—San Francisco—New York. Letalo bo večkrat pristalo in bo trajal polet približno 40 dni.

potem skupina pod vodstvom atamana Semenova; sibirski organizacija, ki ji načeljuje bivši profesor Golovačev, Sazonov in Moravski. Poleg tega tvorijo posebno skupino »kirilovci«, ki priznavajo za ruskega carja Kirila Vladimiroviča. Slednjič je tu še tako zvani »Armadni zbor prostovoljcev na Daljnem Vzhodu«. Med temi organizacijami ni nobenih tesnejših zvez.

Zaznamovali so ga

V nekem kraju ob Donu sta dva kmeta: »kulaka« ujela pastirja komunista, ki se je bil udeležil boja proti bogatejšim kmetom in sploh vodil komunistično propagando. Kmeta sta pastirja pretepla, nazadnje pa mu na čelu vrezala peterokrako komunistično zvezdo. Pred prvim sodiščem sta bila kmeta zaradi navadnega nasilja obsojena na dva meseca in 20 dni zapora. Ko se je pa za stvar zvedelo v Moskvi, so komunisti dvignili hrup, češ, da gre za kulaški terorizem in pride sedaj zadeva znova pred sodišče, topot kot politični zločin.

Roparsko gnezdo

Ob Grunewaldskem jezeru pri Berlinu so odkrili roparski tabor, v katerem se je zbiral tolpa mladih zločincev, starih 17 do 23 let, in njihova ženska družina — 14- do 17-letna dekleta. Družbi je načeloval predrzen

Smešnice

Užitki letoviščarjev.

Kmetica svojemu možu: Veš, stari, danes je našemu gostu padel »cvikar« v gnojnico. Potem je cele pol ure lovil, predno ga je dobil. — »Tak mu povej, če hoče pri nas loviti, mora imeti za to dovoljenje, ki stane petdeset dinarjev.«

»Zakaj pa ima ta Američanka na svojem avtomobilu tak drog za zastavo?« — »Iz sentimentalnosti; kadar njen avto koga povoli, da potegniti zastavo na pol droga.«

Na carini: »Kaj imate seboj?«
»V velikem kovčegu imam z ženo gramofon in potrebne plošče. V malem kovčiču pa je obleka, perilo in potrebščine, ki jih dve osebi potrebujeta na počitnicah.«

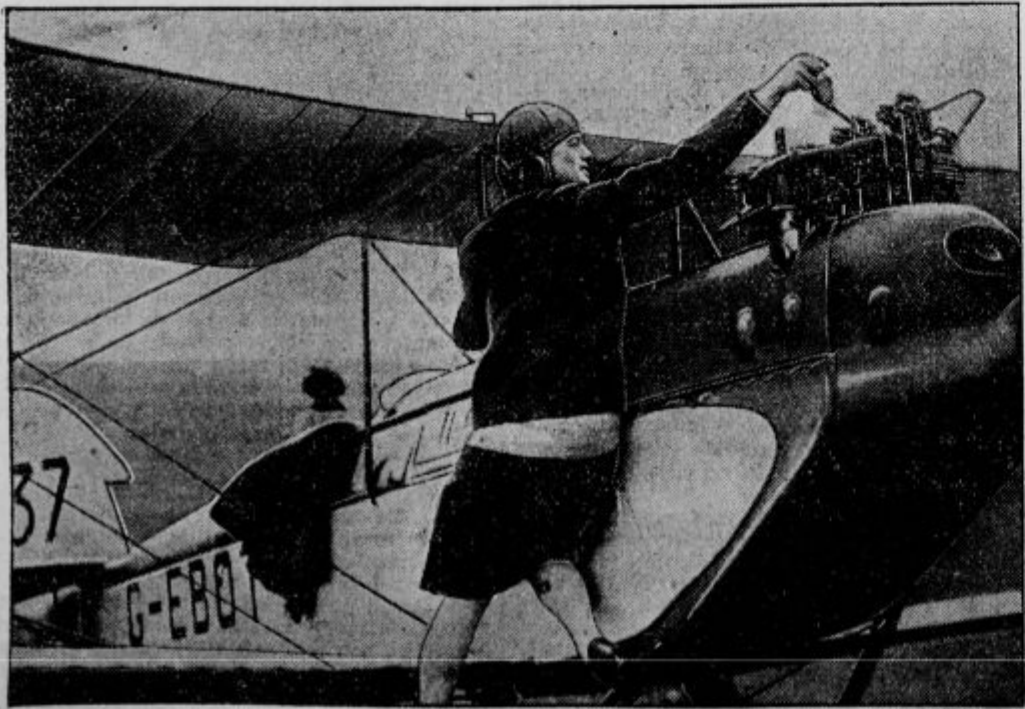
Skopuh je sedel zvečer z ženo na balkonu. Pripravljalo se je k nevihti in ko je prvič zagrmelo, je padla ženi, ki je pletla, igla na tla. Rekla je svojemu možu, naj posveti vžigalico, da bo igla našla. On pa: »Ali se ti ne smili denar? Počakaj, da se zopet zabliska, potem boš lahko našla iglo.«

Višji sodni uradnik mora iti nadzorovat kaznilnico. Vzame avto. Pri vratih kaznilnice, ko mu je plačal, pravi šoferju: »Pridite zopet po me.«

»Bom! Kako dolgo boste pa sedeli?«

»Tvoja je vendar rekla, da bo ostala šest tednov pri materi na Gorenjskem. Pa vidim, da se je že čez teden dni vrnila.«

»Seveda. Meni je bilo le dolg čas po njej, pa ji tega nisem hotel povedati. Zato sem takole naredil: Vsak dan sem pošiljal za njo »Slovenca«. Iz vsake številke lista pa sem prej izstrigel kako novico. Pa je postala tako radovedna, kake so tiste novice, ki jih pred njo skrivam, da se je brž pripeljala domov.«

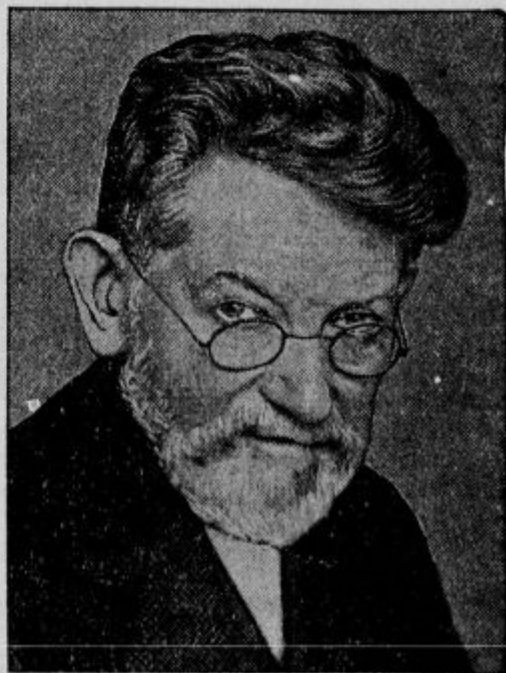
Angležinja miss Spooner, ki se je udeležila evropskega krožnega poleta.

Umetnikova oporoka

V Berlinu je umrl najpopularnejši tamkajšnji slikar Heinrich Zille. Vse svoje slike in osnutke in sploh vse premoženje je v oporoki zapustil v prid berlinskim revežem. Zille sam je bil proletarski sin in je kljub vsem častem, ki jih je v svojem življenju dosegel, ostal do smrti zvest svojemu ljudskemu pokolenju. Slikal je izključno prizore iz proletarskega življenja, posebno otroke s ceste in ž njimi obtoževal krivični socialni red. Osvojil je srca Berlinčanov kakor noben drug umetnik. — Zille je bil do svojega 50. leta delavec — cinkograf in bakrorez. Nato se je posvetil slikarstvu in čez 14 let postal član akademije umetnosti. Toda tudi kot profesor je ostal zvest samemu sebi. Svojo umetnost je opredelil tako: »Izbral sem si malo veselo, od solnca skopo obsevano polje, peti stan: pozabljen.« Umrl je star 72 let, osamel in skoraj pozabljen. Berlin ve, kaj mu je bil Zille in ga bo pokopal z največjimi častmi. Stroške pogreba nosi mestna občina.

Ogrski Landru

V Czinkoti pri Budimpešti so 9. maja 1916 odkrili strašno najdbo. Ko so zaradi prezidav preiskavali neko hišo, so našli v zapuščenih drvarnici velik pločevinast sod. Ko so ga odprli, se je pokazalo stlačeno žensko truplo. Nato so drvarnico še natančneje preiskali in našli v velikem zaboju še tri take sode, dva nadaljna pa v zapuščenem svinjaku — in v vsakem sodu je bilo po eno žensko truplo.

Heinrich Zille, veliki berlinski karikaturist, ki je te dni umrl, star 72 let.

MALI OGLASI

Vaaka drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo više. Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo.

Službe iščejo

40% vojni invalid

nože, roke, razum zdrav, po novem invalid, zakonu zaščiten, išče mesta: paznika, slugo, vratarja ali slično. Kavcije zmožen. Ponudbe na upravo Slovenca pod »Vestens«.

Trgov. pomočnica

želi mesta v špecerijski ali mešani trgovini; gre tudi na deželo. Pod šifro »Dobra pomoč« upravi.

Boljšje dekle

z dežele, šivilja in s pet mesečnim gospodinjstvom tečajem išče službo pri boljši družini ali kaj podobnega. — Naslov pod št. 8732.

Mesto cerkovnika

na kaki fari išče pošten mladenič. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 8750.

Spretna kuharica

vsestransko izveščana v kuhinji in v vkuhanju sadja, ter se razume na celo gospodarstvo, išče mesto v župnišču. Naslov pove uprava pod št. 8754.

Službodobe

Vrtnarskega vajenca

sprejem v svo oskrbo. Iv. Bizovičar, vrtnarstvo, Ljubljana, Kolesarska 16.

Pošteno dekle

dobi službo takoj pri učiteljici na deželi. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 8630.

Več dobrih zidarjev

potrebuje Gradbeno podjetje Prohoda, Krekov trg 10/L. Delo se odda tudi v akord ter je garantirano tudi v deževnem vremenu do pozne zime.

Trije pomočniki

za soboslikarstvo in plekarstvo se iščejo za takoj. — M. Ježek, Tržič.

Postrežnico

srednjih let za dopoldanske ure, zajuterk in kosilo, sprejem. Ponudbe na upravo Slov. pod šifro »Postrežnica« št. 8730.

Dva učenca

za mizarstvo obrt se takoj sprejmeta pri celi oskrbi, le samo zdravi in močni, 16 let stari, pri g. J. Kobale v Slovenski Bistrici, splošno strojno mizarstvo. Istotako se sprejmeta tudi dva pomočnika.

Spretna moč

za vodstvo manjše trgovine s šivalnimi stroji, kolesi, gramofoni in z vseh spadajočimi predmeti se sprejme. Potreba je nekaj kavcije ali primerne jamstva. Ponudbe na upravo lista pod šifro »Agilnost« št. 8734.

Vajenca

inteligentnega, ki bi imel veselje do mehanike — sprejem. Biti mora pošten in priden, imeti odlična šolska spričevala in dober posluh. A. Rasberger, Ljubljana, Miklošičeva 34.

Šivilje

popolnoma samostojne v šivanju moškega in delevskega perila, ki so bile že zaposlene v tovarnah, se takoj sprejmejo. Stalen zaslužek. Ponudbe je poslati na: Domači proizvod rublja Florijan Ivančič, Brod n. S.

Zastopnike

iščemo za neslične koristne predmete po celi državi. Sijajen zaslužek. — »Organizacijo Odele-nje«, Beograd, Jovanova 42 a.

Kupimo

Polhove kožice kupim vsako množino. Ponudbe z vzorci z navedbo cene in količine. Ivan Ključec — Zagreb, Pantovčak 11.

Bukovč hlode

vsako količino kupim počenši od 20 cm na tankem kraju in od 2,50 m dolžine naprej ab vagon nakladalne postaje. Dobaviti od 15. septembra naprej. Ponudbe prosim na upravo Slov. št. 8557.

Prodamo

Pubasto perje kg po 38 Din razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg. Potem čisti beli puh kg po 300 Din. L. Brozović, kemička čistilna perja. Zagreb, Ilica 82.

Krušno moko in rženo moko

vedno svežo, kupite zelo ugodno pri A. VOLK. LJUBLJANA Resljeva cesta 24.

Krušno moko

in vse mlevske izdelke vedno sveže dobite pri A. & M. Zorman Stari trg 32, Ljubljana.

ŽIMO

evih in druge potrebščine kupujte vedno samo pri strokovnjaku Rudolf Sever, tapetništvo Marijin trg 2

Posrestva

Mlin

na 6 parov kamnov, popolnoma na novo zidan z moderno opremo na močni reki s stalno vodo, s predpripravi za žage v bližini najbogatejših gozdnih kompleksov, pod zelo ugodnimi pogoji na prodaj. Naplato po dogovoru, ostane nek pa lahko v daljših ugodnih obrokkih. Ponudbe je poslati na oglasni oddelček »Slovenca« pod šifro »Nov mlin in žaga« št. 8030.

Stanovanja

Meblovano sobo

s posebnim vhom in elektr. razsvetljavo iščem blizu opere. Ponudbe s ceno je nasloviti upravi »Slov.« pod šifro: Opera.

Odda se stanovanje

z dvema sobama in s uporabo kuhinje. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8727.

Vnajem

Obrtniški lokal

(delavnica) se takoj odda v najem v sredini mesta na prometnem kraju. Poizve se: Gospodarska cesta 16.

Trgovino

mešanega blaga iščem v najem na deželi, okolica Ptuj, Maribor in Slov. gorice. Ponudbe na upravo Slovenca v Mariboru pod »Trgovina mešanega blaga na deželi«.

Gostilna pri Lojzki

v Litiji, se odda v najem zmoženemu paru ali dvema gospodinjstvom. Po-goj dobra kuharica in kapital 20.000 Din za prevzem vina. Reflektira se le na zmožno in solidno osebo. Izve se pri Maksu Lajovicu, Litija.

Pouk

Šolerska šola prva oblast. koncesijon. Camernik, Ljubljana (Jugoavto), Dunajska cesta 36. Telef. 2236. Strokovnjaški teoretični pouk in praktične vožnje na različnih modernih avtomobilih, s pričetkom vsakega prvega.

Obrt

Avtokaroserije

izdeluje solidno in po zmerni ceni Ferdo Laznik, stroj. kolarstvo, Radeče.

Orgle in harmonije

izdeluje in popravlja po nizki ceni. Anton Dermič, orglar, Radovljica, Slovenija.

Razno pohištvo

naprodaj. Naslov v podružnici Slovenca v Celju.

PONIŠTVO

moderne spalnice, kuhinjske opreme iz trdega ali mehkega lesa, fino izdelano, priporočam cenjenemu občinstvu. Zaloga pohištva FRANC VELKAVRH mizarstvo, Vičmarje, (pod klancem) p. št. Vid nad Ljubljano. Priporočam se najtopleje za cenjena naročila katera izvršuje točno po želji in vzorcu. Cene nizke. Delo solidno.

Inserati v »Slovenca«

imajo največji uspeh.

Objave

Izjava.

Podpisani preključujem in obžalujem vse, kar sem žaljivega govoril o gospe Okorn Franciški proti premikaču Francetu Krvinu. — Ljubljana, 13. avgusta 1929. Valentič Fr.

Razno

Pljuča!

Pljučne bolezni ozdravi dr. Pečnik, pljučni zavod (Privat-Lungenheilanstalt) — Sečovo, železniška postaja Rogaska Slatina.

Nagrada

120 Din v srebru in 92 Din v zlatu. — Pojasnila daje »Organizacijo odeljen« Beograd, Jovanova 42. Znamko za odgovor je priložiti.

Remington 92

novi pisalni stroj, slovenska tastatura, 92 znakov, voz 42 cm dolg, velike črke, tabulator, za statično delo, piše pismenke 8 jezikov. — Naslov Kozar, Zalec.

Mlad volčji pes

ki sluši na ime Song, se je izgubil. Najditelj se naproša, da ga vrne proti nagradi na naslov: Ivan Ogrin, Grubarjevo nabrežje 8, tu.

Beli zobje

olepšajo vsak obraz. Cesto že zadostuje samo enkratno čiščenje z prijetno osvežujočo Chlorodont-pasto, da se doseže lep sijaj slonovine tudi na stranicah zob, ako se uporablja posebno izdelano ščetkico za zobe. Ostanke jedi, ki ostajajo med zobmi ter povzročajo radi gnilobe neprijeten duh ust, odstranjujejo se najtemeljitejšje z Chlorodont-ščetko. Poskusite najprej z malo tubo Chlorodont-paste, ki stane Din. 8.—. Chlorodont ščetka za otroke, za dame (mehko ščetino), za gospode (trde ščetine). Pristno samo v originalnem modro-zelenem omotu z napisom Chlorodont. Dobiva se povsod. — Pošljite nam ta oglas kot tiskovino (omot ne zalepiti) dobili boste brezplačno eno poskusno tubo za večkratno uporabo. Tvornice Zlatorog, Oddelek Chlorodont, Maribor. 8.

Štev. 23.280.

Razglas

Pri zgradbi svinjskih hlevov za kmetijsko šolo na Grmu razpisujem za

1. težaška in zidarska,
2. tesarska,
3. krovsko, kleparska in inštalacijska ter
4. mizarska, steklarska in pleskarska dela

prvo pismeno ofertno licitacijo

na dan 24. avgusta 1929 ob 11 dopoldne v prostorih gradbenega oddelka, Ljubljana, Gosposka ulica št. 15/I.

Podrobnosti razpisa so razvidne na razglasni deski istotam. Ljubljana, dne 13. avgusta 1929.

Komisar oblastne samouprave oblasti ljubljanske:

Dr. M. Natlačen s. r.

Opozarjamo na »Mali oglasnik«

v našem dnevniku. — Poslužujte se ga ob vsaki priliki

Wiener Messe

1. do 7. septembra 1929 (Rotunda do 8. sept.)

Posebne prireditve:

MEDNARODNI RADIO-SEMNJ.

Razstava hranil in nasladi. Razstava potrebščin za hotelske obrate, razstava U. d. S. S. R. —

Posebna italijanska razstava.

Razstava južnoafriške Unije. — Tehniške novosti in iznajdbe. Gradbeni in cestno-gradbeni semnji. Avstrijsko rudarstvo. — Razstava francoskih umetnih obrti in luksuznega blaga. —

Dunajski salon za kožuho. Razstava pisarniških potrebščin. — Reklamni semnji. —

Vzorčna razstava poljedelstva in gozdarstva. — IV. Avstrijska jedmenova razstava — Vrtnarska razstava — Mlekarstvo — Razstava malih živali. —

Poskušnja avstrijskega vina.

II. AVSTR. ŽIVINSKI SEJEM.

(5. do 8. septembra 1929)

Plemenska živina — Klavna živina — Konjska razstava. Brez potnega vizuma! Prost prehod avstrijske meje s sejmisko izkaznico in potnim listom. Ogrski potni vizum se dobi na meji proti sejmiski izkaznici. Znatno znižanje voznih cen na jugoslovanskih, ogrskih in avstrijskih železnicah, na Donavi, Jadranskem morju in pri žravnem prometu. — Vsakovrstna pojasnila kakor tudi sejmiske izkaznice (po Dinarjev 35.—) pri

WIENER MESSE A. G. WIEN VII.

ter za časa lipskega jesenskega sejma pri Auskunftstelle v Lipskem, Oesterr. Messehaus, in pri častnih zastopstvih v Ljubljani: Avstrijski konzulat, Dunajska c. 31. Zveza za tujski promet v Sloveniji, Dunajska c. 1 Josip Zidar, Dunajska cesta 31.

Direkcija državnega rudnika Velenje nabavi na dan 22. avgusta 1929

- 7.000 kg pšenične moke št. 0 G
- 3.000 kg pšenične moke št. 0 GG
- 5.000 kg pšenične moke št. 6
- 10.000 kg pšenične moke št. 4.

Ponudbo je vložiti najkasneje do 22. avgusta 1929 dopoldne, katera mora biti kolkovana s 5 Din. Natančnejši pogoji se dobe pri podpisani. Iz pisarne Direkcije drž. rudnika Velenje, št. 7641/II.

Sadje in zelenjad

vsake vrste vkuhavajte samo v originalnih **Weckovih** pripravah za vkuhanje. Zahtevajte samo Wecka pri vseh trgovcih. Tovarniška zaloga FRUCTUS, LJUBLJANA, Krekov trg 10. Zastopstvo v Mariboru: Carl Lotz in Pinter & Lenard; Celje: Josip Jagodič.

+

Umrla nam je naša preljuba sestrčina in teta, gospa

Angela Mrak roj. Jenčič

vdova fin. svetnika

v torek 13. t. m. po dolgi, mučni bolezni.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v četrtek 15. t. m. ob 4 popoldne izpred Kongresnega trga št. 7 na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, 13. avgusta 1929.

ŽALUJOČI SORODNIKI.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Halo

Halo

Tekmovalno igranje na harmoniko

v Ljubljani, dne 8. septembra 1929.

Vsak udeležnik tekmovalnega igranja v Ljubljani, ki bo igral na

Lubasovo harmoniko

dobi čudovito pozlačeno in posrebrano spominsko darilo.

Trije najboljši igralci na

Lubasovo harmoniko

dobe dragocena častna darila, razstavljeni od 1. do 8. septembra v Lubasovi podružnici, Ljubljana Dunajska cesta 36.

Prijave za tekmovalno igranje sprejema Velesejmski urad v Ljubljani.

Dvokolesa

najboljših svetovnih znamk v veliki izbiri zelo poceni. Najnovejši modeli otroških vozičkov od priprostega do najfinjšega in igračni vozički v zalogi. Več znamk šivalnih strojev najnovejših modelov, deli in pneumatika. Ceniki franco. Prodaja na obroke. **»Tribuna« F. B. L.**, tovarna dvokoles in otroških vozičkov. LJUBLJANA, Karlovska cesta št. 4.

Tovarnarji sodavice in likerjev kakor tudi brezalkohol. pišč nabavljajo svoje potrebe etra in esene pri

DESTILERIJA d. d.

Prva jugoslovanska tovarna esenc za rum in likerje, eternege olja in etera

ZAGREB B cesta 35 — Poštni predal 143

Ceniki in novodila brezplačno. — Zastopstvo za Slovenijo pri tvrdki Emerik Zelinka, Ljubljana 7

Nabavka bunda i opaklija

Opšte Odelejenje Direkcije Državnih Železnica u Subotici razpisuje za dan 22. avgusta pismenu licitacijo za nabavku 258 komada opaklija, 507 komada kratkih i 204 komada dužgaških bunda.

Bunde i opaklije imaju tačno odgovarati specialnim uslovima propisanim za ovu nabavku, koji se mogu dobiti svakog radnog dana kod Opšteg Odelejenja Direkcije uz naplatu 20 Dinara u gotovu.

Isporuka se ima izvršiti franco ocarinjeno Središnje Stovarište materijala u Subotici sa rokom 3 meseca računajući od dana zaključenog ugovora. — U pogledu količina Direkcija zadržava pravo eventualnog smanjenja ili povećanja istih a s obzirom na budžetsku mogućnost.

Plaćanja nakon isporuke i samo u dinarima. Ponudžaci domaćih proizvođača moraju prilikom isporuke podneti dokaz, da se ponudžena roba zaista u našoj zemlji izrađuje i sa strane ne uvozi.

Ova licitacija će se održati po odredbama zakona o Državnom Računovodstvu II. deo, čl. 86. do 98. i Pravilnika o njegovom izvršenju.

Ponudžaci polažu kavicu od 5% (a ako su straci državljani 10%) od ponudžene sume u gotovu novcu ili hartijama od vrednosti, koje su kao kaucije dopustive po odredbama čl. 83. zakona o Državnom Računovodstvu. Kaucija se može položiti na blagajni Generalne Direkcije Drž. Železnica ili na blagajnicama Oblasnih Železniških Direkcija — u zakonom predviđenom roku s tim da su ponudžici dužni pokazati revers o položenoj kauciji na dan licitacije odredženoj komisiji za držanje licitacije. — Ponude moraju biti taksirane sa Dinara, a predaju se u voskom zapečaćenom zavoju sa oznakom spolja: »Ponuda k br. 34.591/1929 od ponudžaca N. N.« najkasnije do 11. časova Opštem Odelejuju Direkcije.

Ako su ponude poslale preko pošte, moraju stići pre vremena odredženo za otvaranje ofera. Svaki ponudžac mora predložiti komisiji uverenje u smislu čl. 91. zakona o Drž. Računovodstvu i kao čl. 13. Pravilnika za izvršenje istog zakona od nadležnog esnafa, komore itd. o svojoj podobnosti, kao god i poresko uverenje od nadležne okružne ili sreske finansijske uprave, a ne od poreskog ureda, a pored toga i svaki punomoćnik koji zastupa pojedine firme da mora svoje punomoćije overiti kod nadležne blasti. Poštom stigle ponude moraju imati u prilogu uverenje o nadmetačkoj sposobnosti ponudžaca i uverenje o plaćenom porezu i osim toga izjavu, da su ponudžaci uslovi licitacije poznati i da na njih pristaje. — Sa ponudženom cenom stoji ponudžaci u obavezi 30 dana.

Ponude koje ne budu odgovarale ovim uslovima ili budu sastavljene protivno odredbama Zakona o Državnom Računovodstvu, neće se kod ove nabavke uzimati u obzir.

Iz Subotičke Direkcije Drž. Železnica broj 34.591/1929.